

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave

BACH301-OST-2023-VÅR-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	11-05-2023 09:00 CEST	Termin:	2023 VÅR
Sluttdato:	25-05-2023 14:00 CEST	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave - Stord		
Flowkode:	203 BACH301 1 OST 2023 VÅR		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.:	217
---------------------	-----

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	10736
----------------------	-------

Egenerklæring *: Ja
Jeg bekrefter at jeg har Ja
registrert
oppgavetittelen på
norsk og engelsk i
StudentWeb og vet at
denne vil stå på
vitnemålet mitt *:

Gruppe

Gruppenavn:	(Anonymisert)
Gruppenummer:	2
Andre medlemmer i gruppen:	440

Jeg godkjenner avtalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Hvilken oppfatning har barnehagelæreren om sang og musikk med de yngste barna i barnehagen?

What opinions does the kindergarten teacher have about song and music with the youngest children in the kindergarten?

Silje Sandnes Lillefosse & Thea Brekkhus Sævig

BACH301

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett (FLKI)

Veileder: Gunhild Aadland Rolfsnes

Innleveringsdato: 25.05.2023

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Forord

Sang og musikk har alltid vært en stor del av oppveksten vår. Helt fra vi selv gikk i barnehagen, har vi begge fått en stor interesse for musikk. Den ene av oss har holdt på med sang, gjennom kulturskole og ellers egen interesse, imens den andre av oss har brukt musikken til å lytte og synge fritt. I fordypningen kunstfaglig arbeid i barnehagen, har vi blitt inspirert til å spesielt fordype oss mer innenfor temaene sang og musikk. Etter at vi begge har hatt praksisperiode på småbarnsavdeling, ønsket vi å finne ut hvordan barnehagelæreren oppfatter og arbeider med sang og musikk hos de yngste barna i barnehagen.

Gjennom oppgaven har vi fått god hjelp fra pedagogiske ledere som har gitt oss god informasjon og kunnskap ved å sette ord på sine praksiserfaringer rundt tema sang og musikk hos de yngste barna. Vi vil også takke vår veileder Gunhild Aadland Rolfsnes for god veiledning, trygghet og hjelp til å kunne levere et ferdig produkt. Avslutningsvis vil vi takke familie og venner for gode råd når det har vært behov for støtte.

Stord, 25.mai 2023

Silje Sandnes Lillefosse & Thea Brekkhus Sævig

Abstract

Our focus in this bachelor thesis is on the kindergarten teachers' work with music and song with the youngest children in the kindergarten. We asked ourselves the question: *What opinion does the kindergarten teacher have about singing and music with the youngest children in the kindergarten?* We adopted a qualitative method, where we chose interviews. Three informants from three different kindergartens were individually interviewed, which has meant that we have received an answer to our question. Our findings are based on employees' perceptions of working with music in kindergartens and how they use music in their everyday lives. We also highlight the impact music has in terms of feelings, belonging and community. In addition, we will present how instruments and recorded music are used, and to what extent it is used in kindergarten. A general part of all our findings is professional theory about music and how music work is defined in kindergarten.

Our conclusion is that the kindergarten teachers do work with singing and music daily, but that it is up to each kindergarten teacher how and to what extent this is used. Our informants have a common desire to work even more with both singing and music as a subject area in the kindergarten, as the framework plan refers to and tell us. The kindergarten teacher has a large and important responsibility when it comes to music work, they need professional knowledge to teach singing and various musical elements to the children.

Sammendrag

Fokuset vårt i denne bacheloroppgaven er rettet mot barnehagelærerens arbeid med musikk hos de yngste barna i barnehagen. Vi stilte oss problemstillingen: *Hvilken oppfatning har barnehagelæreren om sang og musikk med de yngste barna i barnehagen?* Vi tok i bruk en kvalitativ metode, der vi valgte intervju. Tre informanter fra tre ulike barnehager ble individuelt intervjuet, som har gjort at vi har fått svar på vår problemstilling. Funnene våre baserer seg på personalets oppfatning av musikkarbeid i barnehagen, og hvordan de arbeider med musikk i hverdagen. Vi trekker også frem hvilken påvirkning musikken har i form av følelser, tilhørighet og fellesskap. I tillegg legger vi frem hvordan instrument og innspilt musikk blir brukt, og i hvilken grad det blir brukt i barnehagene. En generell del for alle funnene våre er faglig teori om musikk og hvordan musikkarbeid blir definert i barnehagen.

Konklusjonen vår er at barnehagene jobber med sang og musikk i det daglige arbeidet i barnehagen, men at det er opptil hver barnehagelærer hvordan og i hvilken grad det arbeides med. Informantene våre har ett felles ønske om å jobbe enda mer med både sang og musikk som fagområde i barnehagen, slik rammeplanen referer til og forteller oss. Barnehagelæreren har et stort og viktig ansvar når det kommer til musikkarbeid. De trenger faglig og oppdatert kunnskap for å kunne lære bort både sanger og ulike musiske element til barna.

Innholdsfortegnelse

FORORD	2
<i>Abstract</i>	3
1. VALG AV TEMA OG PROBLEMSTILLING	6
1.1 OPPGAVENS OPPBYGGING	6
2. TEORIGRUNNLAG	7
2.1 HVA ER MUSIKK?	7
2.2 MUSIKKENS PÅVIRKNING – FØLELSER, TILHØRIGHET OG FELLESKAP	9
2.3 MUSIKK I BARNEHAGEN	11
2.3.1 SANGREPERTOARET I BARNEHAGEN	11
2.4 TILHØRIGHET OG MEDVIRKNING GJENNOM LEKENDE SAMSPILL	13
2.5 MUSIKALSK UTVIKLING	14
3. METODE	16
3.1 VALG AV METODE	16
3.2 INTERVJU SOM METODE	17
3.3 INFORMANTENE	18
3.4 FORSKNINGSETIKK	18
3.5 BEARBEIDING AV DATA	19
3.6 PÅLITELIGHET – KAN VI STOLE PÅ RESULTATET?	20
4.1 MUSIKK	20
4.2 MUSIKK I BARNEHAGEN	23
4.2.1 INSTRUMENTER OG INNSPILT MUSIKK	25
4.3 MUSIKKENS PÅVIRKNING – FØLELSER, TILHØRIGHET OG FELLESKAP	26
4.4 PERSONALETS ARBEID MED MUSIKK I BARNEHAGEN	28
5. OPPSUMMERING OG AVSLUTNING	29
6. LITTERATURLISTE	32
7. VEDLEGG	35
7.1 SAMTYKKESKJEMA	35
7.2 INTERVJUGUIDE	39

1. Valg av tema og problemstilling

I denne oppgaven ønsker vi å legge fokus på hvordan barnehagelæreren arbeider med musikk og sang for de yngste barna i barnehagen. Vi ønsker å holde fokuset på musikkarbeidet med de yngste i barnehagen. Valg av tema baserer seg på at vi begge har en felles interesse for musikk, og har vokst opp med musikk rundt oss i ulike situasjoner. Vi velger å bruke ordet toddler, når vi videre i denne oppgaven snakker om de yngste barna i barnehagen.

Definisjonen av ordet toddler kommer fra det engelske ordet toddler, som vi kan oversette til den som stapper eller går, og betegner barn i ett- og toårsalderen. Gunnvor Løkken bruker ordet toddler når hun omtaler de yngste barna (Løkken, 2004, s.16).

I rammeplanen for barnehagen står det «Gjennom arbeidet med kunst, kultur og kreativitet skal personalet sørge for å motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer» (KD, 2017, s. 51-52). Forskningen til Knutsen, Aglen, Dalbolt og Engesnes (Knutsen et al, 2015) viser at musikalsk praksis i barnehagen i overveiende grad er avhengig av enkeltpersoner med spesielt personlig engasjement for musikk. Erfaringene fra praksis vi har gjennomført viser at det ikke arbeides nok med musikk, og kunstfagene i barnehagen. Vi opplever at det sjelden blir brukt musikkinstrumenter, og at de bare synger ved måltid og i samlingsstunden. Vi undrer oss derfor over hvorfor barnehagene ikke jobber mer med musikk, da det nevnes i rammeplanen.

Rammeplanen for barnehagen fremmer barnehagelærerrollen i arbeidet med å motivere og uttrykke seg gjennom musikk, drama og annen skapende virksomhet (KD, 2017).

Forskningen til Knutsen et al (2015) mener på en annen side at det er enkeltpersoner med engasjement for musikk, som tar ledelsen og gjennomfører slike aktiviteter i barnehagen. Vi synes at dette er interessant, og ønsker dermed å undersøke hvordan personalets oppfatning rundt arbeidet med musikk og sang i barnehagen er. Det kan også være interessant å vite om dette gjelder flere barnehager. Vi har dermed kommet frem til denne problemstillingen:

Hvilken oppfatning har barnehagelæreren om sang og musikk med de yngste barna i barnehagen?

1.1 Oppgavens oppbygging

Vi har til nå gått igjennom hvorfor vi har valgt musikk og sang som tema for oppgaven. Vi har også presentert vår problemstilling. Videre begynner vi med å gjøre rede for teorien i kapittel to, der vi har valgt ut den teorien vi mener er relevant for tema. Dette kapittelet tar for seg fem underkapittel som er presentert som: Hva er musikk? Musikkens påvirkning - følelser, tilhørighet og fellesskap, musikk i barnehagen, sangrepetoaret i barnehagen og musikalsk utvikling. Videre i kapittel tre vil vi presentere vårt valg av metode. Her går vi gjennom begrunnelse av metodevalg og hvorfor vi har valgt en kvalitativ metode, der vi har valgt individuelle intervju. Bakgrunn for valg av informantene våre vil også bli presentert, samt forskningsetikk om personvern og etiske hensyn. I kapittel fire vil våre funn bli presenterte og drøftet opp mot teorien vi har funnet. Avslutningsvis presenterer vi kapittel fem, som er vårt siste kapittel der vi vill oppsummere våre funn og komme frem til en konklusjon på problemstillingen vår.

2. Teorigrunnlag

Oppgavens troverdighet og faglighet er avhengig av at kildegrunnlaget er godt nok beskrevet og begrunnet. Det må derfor komme tydelig frem hvorfor den bestemte litteraturen er valgt, og hvordan utvalget er gjort (Dalland, 2020, s. 143). For at vi skal kunne få en dypere forståelse og studere nærmere emnet vi har valgt til bacheloroppgaven, vil vi i neste kapittel presentere relevant teori som vil være med å belyse vår problemstilling. For å få en bedre oversikt over teorikapittelet, har vi delt det inn i flere delkapittel. I de ulike kapitlene er det samlet relevant teori fra musikkterapeuter, musikkpsykologer, faglitterære forfattere, høyskole lektorer og barnehagens styringsdokument, rammeplanen.

2.1 Hva er musikk?

Det første vi vil starte med er å ta for oss hva musikk er. I tillegg går vi igjennom de musikalske grunnelementene. Vi mener det er viktig å vite hva musikk er, for å kunne arbeide med det i barnehagen. De musikalske grunnelementene går vi igjennom fordi de legger grunnlaget for det praktiske musikkarbeidet i barnehagen (Angelo og Sæther, 2019).

Morten Sæther mener musikk angår de fleste menneske og kan oppleves overalt. Hva man

oppfatter som musikk er det ulike meninger om (Angelo og Sæther, 2019, s. 9).

Musikkforskeren Christopher Small introduserer begrepet *musicking* for å beskrive hva musikk er. Ifølge Small er betydningen av musikk selve aktiviteten. Den skjer i et felleskap som skaper mening. Med det mener han å ikke bare å utøve musikk, men også lytte, komponere, danse og det å øve. Ifølge Morten Sæther, som tar utgangspunkt i Christopher Smalls begrep *musicking* kan meningen med musikk blant annet knyttes til tradisjon, kulturell identitet og tro (Angelo og Sæther, 2019, s. 15-16).

Musikkterapeuten Gro Trollaldalen er opptatt av at lyd er utgangspunktet for å lage musikk. Trollaldalen legger vekt på en psykologisk forståelse, der hun ser på «lyd som materiale for musikk». Musikkterapeuten Tom Næss er opptatt av hvordan lyd kan stimulere til kommunikasjon og vekst. Næss arbeider med utgangspunkt i at lyd er oppmerksomhetsfangende, og at lyd gjennom improvisasjon kan være grunnlag for utvikling av kommunikasjon (Sæther og Angelo, 2017, s. 22- 23). Videre refererer Angelo og Sæther (2019) til musikkpsykologen Keith Swanwick som definerer musikk som «interessant lyd ekspressivt integrert i en form, eller at musikk er lyd, uttrykk og struktur» (Swanwick, 1988). Swanwick beskriver videre hvordan barnet endrer sitt forhold til musikk over tid. Spedbarn viser glede når de hører musikk, og de eldre førskolebarna er mer opptatt av selve uttrykket. Det første ett spedbarn gir uttrykk for er interessen for lyd. Før fødselen reagerer alle ufødte barn på lyd og bevegelse. Ved å lage en skarp lyd inntil en høygravid mage, kan barnet svare spontant med et spark. Når en høygravid mamma faller til ro for å sove, kan barnet ofte bli urolig og protestere med spark. Det vil fortsette å sveve med i kroppsbevegelsenes rytmer. Lyd, bevegelse og rytme er alle menneskers musiske grunnelementer, preget i kroppens sanseapparat lenge før fødselen (Bjørkvold, 1989, s. 17). Kort tid etter fødselen kjenner spedbarnet igjen mor sin stemme. Det barnet kjenner igjen er klangfargen. Det kan forklares som den egenskapen ved klangen, som gjør at barnet kjenner den igjen, men også rytmen og dynamikken mor har i sitt talespråk (Jenssen og Sæbø, 2017, s. 79). Etter hvert som barna blir eldre får de mer kunnskap om melodi, rytme og puls, og utforsker musikalske grunnelementer som dynamikk og improvisasjon. Barn oppfatter fraser og strukturer i musikken, som konvensjoner de ønsker å prøve ut eller endre på. Dette viser de i personlige uttrykk og improvisasjon. Et eksempel kan være at barn dikter videre på sanger, endrer tekst, synger fortere eller legger til nye melodisnutter. Lyd som materiale for skapende virksomhet med barn, blir et viktig utgangspunkt i musikkarbeidet i barnehagen (Sæther og Angelo, 2019, s. 22-23).

Som nevnt er de musikalske grunnelementene lyd og bevegelse, som igjen består av ulike bestanddeler som klang, dynamikk, tonehøyde, rytme, tempo, tekstur og form. De musikalske grunnelementene beskrives i hovedsak ut fra de muligheter, som ligger til grunn for det praktiske musikalske arbeidet i barnehagen. Personalet selv bør ha erfaring med elementene slik at barna også får erfaring med dem (Jenssen og Sæbø, 2017, s. 88). Musikkaktivitetene i barnehagen kan bli mer varierende og spennende om man velger å fokusere på de ulike elementene. Det vil føre til at barnehagebarn blir kjent med ulike musikalske virkemidler. For eksempel kan en synge «Lille Petter Edderkopp» både hurtig og langsomt. En kan synge nasalt, med hes stemme, svak stemme eller sterk stemme (Jenssen og Sæbø, 2017, s. 88). Slike erfaringer vil gi barna et viktig grunnlag, for å selv kunne skape musikk der de uttrykker opplevelser, tanker og følelser. Erfaringer og opplevelser med de musikalske grunnelementene, vil danne et grunnlag for å kunne skape musikk sammen med barna i barnehagen. Hvis man setter sammen ulike musikalske elementer til helheter, kan vi kalle det komponering. Vi fikk inntrykk av at informantene komponerte sammen med barna. En rytme, en tekst og en melodi kan utgjøre starten på en komponeringsprosess, og dermed en musikalsk aktivitet man kan gjennomføre i barnehagen (Sæther og Angelo, 2019, s. 38).

2.2 Musikkens påvirkning – følelser, tilhørighet og felleskap

Vi skal nå gå innpå musikk og følelser. Dette ser vi på som relevant da informantene vi intervjuet kunne fortelle oss hvordan musikken påvirket barna emosjonelt i barnehagen. Musikk er med på å vekke svært sterke følelser som eksempel å gi oss gåsehud, og kjenne på blandende følelser som vemod, nostalgi og stolthet. Det å lytte og det å skape musikk vekker også følelser. Det finnes mange forklaringer på hvorfor musikk vekker så mange følelser hos oss. En av forklaringene er at siden musikk kan imøtekomme sammensatte følelser, så er det noe i den for alle. Nora Bilalovic Kulset (Kulset, 2021, s. 80) bruker Patrik Juslin sin forklaring på hvorfor musikk vekker alle disse følelsene i oss. Juslin mener det er mange strenger som klinger, som vil til enhver tid vekke følelser i oss. Han har samlet strengene til åtte puslespillbiter. I den første faktoren handler det om reflekser i hjernestammen. Her blir en følelse i musikken oppfattet av hjernestammen, som et signal om en potensielt viktig begivenhet som trenger oppmerksomhet. Den neste faktoren kalles rytmisk tilpasning, som handler om hvor en følelse fremkalles av et musikkstykke, fordi en kraftig rytme i musikken

påvirker den indre rytmen hos lytteren. En slik rytmisk tilpasning kan øke vårt engasjement i tillegg til å vekke sterke følelser av et fellesskap. I den tredje faktoren handler det om evaluering, altså affektiv læring. Her fremkalles det en følelse fordi denne musikken har opptrådt samtidig med andre positive eller negative stimuli flere ganger. Et eksempel kan være at en bestemt låt har blitt spilt gjentatte ganger i en bestemt hendelse. Smitteeffekt er den fjerde faktoren, som handler om at lytteren blir smittet av følelsen i musikken. Dersom musikken er trist kan lytteren i sitt indre imitere denne følelsen. Den femte faktoren er visuelle bilder. Her blir en følelse fremkalt i lytteren, på grunn av de indre bildene du får i deg når du hører på musikken. Episodiske minner er den sjette faktoren. Her blir følelse vekket i lytteren, fordi musikken fremkaller et minne om en bestemt hendelse i lytterens liv. Den nest siste faktoren er musikalsk forventning. Her handler det om en følelse som fremkalles i lytteren fordi et bestemt trekk ved musikken bryter med, forsinkes eller bekrefter lytterens forventninger, om hvordan musikken skal utfolde seg. Disse forventningene er knyttet til lytterens tidligere opplevelser av samme musikalske stil. Den aller siste faktoren er estetisk vurdering. Hvordan menneske vurderer og opplever estetiske inntrykk er både gammelt, og et stort forskningsfelt. Juslin mener at vi i den sammenheng får et inntrykk av hva det er i vår estetiske vurdering av musikk som vekker sterke emosjoner hos oss. Alle disse puslespillbitene vil til sammen ivareta et bredt spekter av følelser. Musikk kan dermed gjøre oss i bedre humør, roligere eller mer energiske. Vi kan bearbeide sorg, og vi kan øke vår innsikt i, og kunnskap som våre egne følelser, eller fysiske reaksjoner som gåsehud (Kulset, 2021, s. 80-85). Ruud (2013) mener musikken er med på å fargelegge øyeblikk og hendelser i livet med følelser. Den er med på å produsere gjenstander og relasjoner til tid og sted, slik at verden ikke fremstår som tilfeldig og uten hensikt. Hendelser og tildragelser blir betydningsfulle og blir ladet med kraft, verdier, emosjoner og stemninger. Dermed vil dette kunne oppleves som virkelige og kroppslig, og ikke som tilfeldige representasjoner av ting i verden eller ulike fenomen som møter oss (Ruud, 2013, s. 73).

Ved å synge sammen med andre kan vi oppnå en følelse av økt tilhørighet, og bli en del av et sosialt samhold. Ved at små barn i barnehagen synger sammen bidrar dette til å styrke barnas evne til sosial kommunikasjon. Å musisere kan være med på å virke sosialiserende da vi deler ulike følelser og synkroniseres på tvers av faktorer som alder, språk, sosial status og kulturelle forståelser. Dersom man synger i ett fellesskap, blir det frigjort økte mengder av oksytocin i hjernen vår. Oksytocin blir navngitt som “kosehormonet” eller “the love drug-kjærlighetshormonet”. Hormonet er med å gi oss en følelse av velvære, som gjør at vi føler

oss trygge, ivaretatt, avslappet, glade og som en del av fellesskapet (Kulset, 2021, s. 62). I tillegg kan alle følelsene som musikk kan vekke i oss, bidra til en forsterket gruppefølelse. Selv om alle reagerer ulikt på forskjellige typer musikk, kan musikk likevel strukturere følelsene til en gruppe på den måten at deltakerne i gruppa kommer i samme stemning til samme tid (Kulset, 2019, s. 33).

2.3 Musikk i barnehagen

Vi skal nå presentere musikkarbeid i barnehagen. Her starter vi med å introdusere rammeplanen for barnehagen, og hva som står i den om musikk. Videre viser vi til forskningsartikkelen: *Barnehagens musikalske veivisere* (Knutsen, et al, 2015), som mener at det særlig er personalet med erfaring og kunnskap med musikk som helst jobber og tar initiativ til musikkarbeidet i barnehagen. I forskningsartikkelen kommer det frem at barnehagen er preget av et standardrepertoar (Knutsen, et al, 2015). Dette synes vi er interessant og presenterer et forskingsprosjekt knyttet til sangrepertoar i barnehagen.

Rammeplanen er svært generell når det kommer til arbeidet med musikk i barnehagen. I rammeplanen for barnehagen står det: «I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former, og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon. Fagområdet kunst, kultur og kreativitet omhandler uttrykksformer som billedkunst og kunsthåndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 51). Videre står det i rammeplanen at personalet skal motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 51-52). Siden det ikke står spesifikt om musikk og hvordan arbeidet skal gjennomføres, tolker vi det slik at det er opp til hver enkelt barnehage. Samtidig kommer det frem i forskningsartikkelen til Knutsen, Aglen, Dalbolt og Engesnes (Knutsen et al, 2015) at det er enkeltpersoner i barnehagen med engasjement for musikk, som helst tar ledelsen og gjennomfører slike aktiviteter i barnehagen.

2.3.1 Sangrepertoaret i barnehagen

Musikkvirksomheten i barnehagen i dag, domineres av samlingsstunder med barnesanger vi kan finne i «Den store barnesangboka» (Holen, 1985). Noen i personalet spiller kanskje gitar, og noen ganger deltar barna med rytmeinstrument. Forskningsartikkelen: *Barnehagens musikalske veivisere* (Knudsen, et al, 2015) refererer til Hagen og Haukanes (2017), som mener barnehagen er preget av et standardrepertoar med lite rom for fornyelse og er preget av kulturelt etterslep. Det kommer frem i forskningsprosjektet til Hagen og Haukanes (2017) at barnehagene i dag er lite oppdatert når det gjelder nyere musikk blant annet fordi personalet ønsker å bruke musikk fra egen barndom, som de mener er verdifullt å formidle videre til nyere generasjoner. Med hjelp av deltidsstudenter og intervju fikk Hagen og Haukanes (2017) samlet inn og evaluert de mest populære sangene i barnehagene i Oslo og Akershus. Innsamlingene skjedde mellom 2011-2016 og resulterte i 250 sanglister med 750 sanger. På topp 20 lista viser det at ingen av sangene er fra tiden etter 1990, og ca. 70% stammer fra før 1960. Tekstene i sangene varierer, men de fleste er knyttet til kropp, dyr, begrepslæring og årets gang. Sanger fra andre land og kulturer er nesten fraværende (Hagen og Haukanes, 2017, s 8).

Forskningsprosjektet til Hagen og Haukanes (2017) gjaldt i bunn og grunn bare i Oslo og Akershus. Silje Valde Onsrud (2019) fra boka *musikkpraktisk klokskap* samlet inn 210 sanger fra barnehager på Vestlandet. Hun fikk hjelp av studenter og deres praksisbarnehager tildelt av Høgskolen på Vestlandet. Resultatet viser at mye sammenfaller med det Hagen og Haukanes (2017) har funnet; det er et tradisjonelt og forutsigbart repertoar som har blitt sunget i generasjoner (Schei, 2019, s. 56). Allikevel kan man se at det kulturelle etterslepet er i ferd med å minske, i og med den økende bruken av internett og streamingtjenester. Når personalet heller går til mobilen og PC-en enn til CD-samlingen og bokhylla for å lære nye sanger, er det kort vei for å få en plass til den nyeste musikken i barnehagen (Knudsen, et al, 2015). Selv om den økende bruken av internett og streamingtjenester har økt, og den samtidig minsker det kulturelle etterslepet, bør digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 44). dagens samfunn er mediene på mange måter blitt svært viktig. Vi lever et sosialt liv, innhenter informasjon, lærer og lar oss underholde gjennom medier. Medier nå får en stor betydning for barns liv og oppvekst. Ann Kristin Larsen og Mette Vaagan Slåtten viser til uttrykket «den digitale barndommen». Denne medieutviklingen har ført til at dagens barn er storforbrukere av digitale medier (Larsen og Slåtten, 2019, s. 195, 209-210).

Fra egne erfaringer har fenomenet brannbamsen *Bjørnis* fått stor plass i barnehagen. Den

musikalske kvaliteten er ikke nødvendigvis dårlig, men vi kan oppleve at det går igjen og igjen. Barnehagen bør tillate seg å være en motvekt til det tradisjonelle og kommersielle for at barnehagen skal gi noe ekstra (Sæther, 2017). Morten Sæther erfarer at virksomheten i barnehagen legger størst vekt på kulturen *med* barn. Ifølge rammeplanen skal barnehagen inneholde kultur *for, med og av* barn (KD, 2017). Det at det blir lagt større vekt på kulturen *med* barn vil si at det er aktiviteter der personalet og barna gjør musikkaktiviteter sammen. Sang og spill knyttes til tema som årstider og høytider, og er sjeldnere presentert som eget tema. Sæther mener at dersom barnehagene hadde hatt aktiviteter med musikk som tema, over et lengre tidsrom ville det være mulig, å få til en utviklende estetisk prosess (Jenssen og Sæbø, 2017, s. 84- 86).

Dersom vi går nærmere inn på musikkarbeidet med toddlerne refererer Knut Kvaran (2007) til Toril Vist (2005) sin artikkel «I lyden bor barnet, i barnet bor lyden» i boka *Småbarnspedagogikk - fenomenologiske og estetiske tilnærminger* (2013). Vist mener kropp og opplevelse er to sider av samme sak. Det er kroppen som er utgangspunktet for våre opplevelser. Følelser og musikk eksisterer ikke for oss, før kroppen vår deltar. Med kunnskapen som finnes i dag om toddlernes særegne kroppskultur mener Kvaran på bakgrunn av dette at vi må gi barna tid til å oppdage og utforske lyder på sin kroppslige måte. Han mener det er viktig å tilrettelegge for musikalsk aktivitet gjennom hele barnehagehverdagen. For å gjøre dette må man tenke utradisjonelt og gi rom for det kroppslige. La barna få utforske lyder med hele kroppen gjennom lek (Kvaran, 2007, s. 49-50). Dette ser vi i sammenheng med Inger-Lisa Møen (2014) sin forklaring på hvordan man kan arbeide med musikk for de yngste barna. Hun mener vi spesielt med de yngste barna må huske på at de ikke synger med på sangen, men deltar med gester, bevegelser og enkelte lyder (Møen, 2014, s. 34).

2.4 Tilhørighet og medvirkning gjennom lekende samspill

Informantene våre har i intervjuene uttrykket hvordan musikkarbeidet i barnehagen bidrar til fellesskap og tilhørighet. De forteller også om barns medvirkning i musikkaktivitetene. Vi ser derfor på det som relevant for oppgaven.

Ifølge Angelo og Sæther vil gode arbeidsforhold for lek også være gode forhold for det estetiske arbeidet i barnehagen. Lek er den rammen som barn opplever og forstår verden i.

Angelo og Sæther (2019) ser på sammenhengen mellom lek, estetisk aktivitet og kreativitet, og tar støtte i Joseph Levys teori om lek som kretser rundt tre dimensjoner. Dette kan også sees som sentrale i estetiske og kreativt arbeid generelt. De tre dimensjonene er indre motivasjon, suspensasjon av virkeligheten og indre base for kontroll. Indre motivasjon handler om at vi deltar i lek og estetiske aktiviteter fordi vi vil, og føler oss trygge nok til å være med. Suspensasjon av virkeligheten er et annet fellestrekk der barnet setter sitt eget jeg til side, og inntar en ny rolle. Det som er umulig i virkeligheten er ikke umulig i leken. Det tredje fellestrekket Levy framhever er indre base for kontroll. Det vil si at barnet selv tar initiativ i både lek og estetisk arbeid og styrer aktiviteten. Den selvkontrollen som barnehagelæreren kan tilrettelegge for i musikkarbeidet, samsvarer også med rammeplanens intensjoner om barns medvirkning. Slik Levy ser det kan vi stimulere barns indre motivasjon ved å introdusere estetiske medier, som for eksempel musikkinstrumenter. Dersom man utfolder seg i musikkaktiviteter kan barnet utforske det fiktive ved å gjøre, og være, noe annet enn det som er mulig i virkeligheten. (Angelo og Sæther, 2019, s. 119-120).

Å forstå barn som deltakere i lek og estetiske aktiviteter kan knyttes til barns rett til å delta og få medvirke. Barns deltakelse i lekende samspill med andre barn og voksne, vil gi muligheter til å erfare at de selv kan innvirke og ha påvirkning på det som skjer, her og nå. I rammeplanen for barnehagen står det at barnehagen skal ivareta barns rett til medvirkning ved å legge til rette for, og oppmuntre til at barna kan gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet (KD, 2017, s. 27). Barns rett til medvirkning blir også begrunnet i barnehageloven: «Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet og i saker som gjelder dem selv.» (Barnehageloven, 2005, § 3). Når barn opplever seg som deltakere i barnehagen og har opplevelsen av å medvirke i barnehagemiljøet, kan det skapes en tilhørighet til barnehagen og et inkluderende fellesskap i barnegruppen. Tilhørighet og et inkluderende fellesskap blir skapt gjennom dynamiske prosesser som gir rom for alle barnas forskjeller og likheter (Wolf, 2014, s. 68- 69).

2.5 Musikalsk utvikling

Avslutningsvis presenterer vi musikalsk utvikling. Her går vi igjennom det å være musikalsk. Hva vil det si å være musikalsk? I dette avsnittet ser vi på en spørreundersøkelse gjennomført med barnehagelærerstudenter om hvordan de oppfatter det å være musikalsk. Vi går også inn

på stemmeskam da vi vet mange ikke liker å synge med stemmen de har.

Barnehagelæreren kan med egen erfaring basert på observasjoner og en anerkjennende holdning til spontan utfoldelse, stimulere barnas musikalske utvikling. Dersom man observerer barn som leker vil man oppdage et allsidig uttrykksrepertoar. Barn som leker er i bevegelse, lager lyd med stemmen, kroppen og ulike materialer. De fokuserer og kommuniserer på det som skjer her og nå. Barn uttrykker seg helhetlig i leken. Ikke bare musikalsk, sosialt, fysisk eller kognitivt, men alt inngår samtidig som et uttrykk. Ved å stimulere og videreutvikle barns musikalske utvikling vil det støtte og stimulere barnets utvikling på andre områder, som motorikk, sosial og kommunikasjonsmessig kompetanse (Angelo og Sæther, 2019, s. 64-65).

Gjennom forskningsprosjektet «Er jeg musikalsk» ble 1100 barnehagelærerstudenters oppfatning av egen musikalitet kartlagt (Torgersen og Sæther, 2021, s. 297-321). Ifølge undersøkelsen svarte en tredjedel at de ikke er musikalske, og en tredjedel svarte at de ikke vet. De studentene som svarte at de ikke var musikalske, kunne forklare det med at musikalitet først og fremst handler om ferdigheter i utøvende sang og spill. Dette kan være forklaringen på hvorfor mange studenter og senere personalet i barnehagen, begrenser sine muligheter i musikkaktiviteter med barn. I barnehagelærerutdanningen blir det lagt vekt på å se alle barn som musikalske i et helhetlig perspektiv. Det vil si å se barns musikalitet som en iboende og verdifull kompetanse, eller en kraft som kommer til uttrykk gjennom uttrykksformer (Torgersen og Sæther, 2018). En forskning fra Sverige (Ehrlin og Wallerstedt, 2014) viser at barnehagelærere mener at musikk har stor betydning for barns vekst og helhetlig utvikling, men at utfordringen ligger i at de selv ikke er trygge nok på egne musikalske ferdigheter. Barnehagelæreren har imidlertid behov for å kunne utvikle egne musikalske ferdigheter for å føle seg trygg (Angelo og Sæther, 2019, s. 65). Begrepet utvikling kan for mange virke noe uklart, det brukes gjerne med positivt fortegn. Utvikling kan også knyttes til et ønske om forbedringer eller et forventet mål om høyere nivå. Det kan også forstås som endring. Dette betyr for eksempel at musikalsk utvikling ikke nødvendigvis handler om endring av musikalsk atferd til et høyere nivå, men at en kan endre innhold eller retning. (Angelo og Sæther, 2019, s.65).

Musikkkompetanse er viktig i barnehagen, men et overdrevet syn på musikalitet begrenser også synet på barns musikalitet (Jenssen og Sæbø, 2017, s. 86). Musikalsk utvikling kan sees i sammenheng med barns egne spontane musikalske uttrykk, men også i møte med

tilrettelagte aktiviteter som dans, spill, regler og rim. Erfaringer og trygghet i bruk av musikalske elementer i lek vil bidra til å utvikle ferdigheter i tilrettelagte musikkaktiviteter. Musikalske opplevelser og uttrykk både i spontane og tilrettelagte musikkaktiviteter henger nøye sammen. Dersom man møter barnet i spontane musikalske dialoger kan man etablere et musikalsk stimulerende miljø i barnehagen (Angelo og Sæther, 2019, s. 70-71). Dessverre har ikke alle mennesker et forhold til sin egen musikalitet. Flere har et anstrengt forhold til det å musisere selv, å skulle frambringe sanglyd med stemmen eller bevege kroppen spontant til rytmer. Fra et spørreskjema (Kulset, 2019) som ble sendt ut til 120 barnehageansatte blir følgende uttalelser gjentatt i samtlige skjemaer:

- Det er flaut å synge når de voksne jeg jobber med, hører det.
- Det er flaut å synge høyt foran foreldrene.
- Jeg liker ikke lyden av stemmen min.
- Jeg kan ikke spille gitar eller piano, med bare min stemme blir det så spinkelt.

Frykten for å dumme seg ut er det som går igjen (Schei, 1998). Ifølge Nora Bilalovic Kulset er nettopp skammen for egen stemme, mye av grunnen til at det synges litt for lite blant annet i norske barnehager (Kulset, 2019, s. 37-38). Inger-Lisa Møen er musikk lærer på barnehagelærerutdanningen ved NDLA høgskolen. Møen mener utfordringen er å være trygg på å synge med den stemmen man har (Møen, 2014). Videre mener hun studentene føler seg utrygge når de skal synge sammen med andre, og da spesielt med andre voksne. Møen mener at studentene blir tryggere etter øving og refleksjon, samtidig er det et tydelig spenningsfelt mellom usikkerhet og sikkerhet i musikkfaget. Møen refererer til (Schei, 2010) som beskriver stemmeskam som er en forestilling og forventning om sang og egen stemme som hindrer oss i å synge (Møen, 2014).

3. Metode

3.1 Valg av metode

Med bakgrunn av tema og problemstillingen: «Hvilken oppfatning har barnehagelæreren om

sang og musikk med de yngste barna i barnehagen?» Har vi valgt en kvalitativ metode. Grunnen for at en metode måtte velges, er at den hjelper oss med å samle inn data og informasjon vi trenger til vår undersøkelse (Dalland, 2020, s. 54). Det finnes i hovedsak flere former for metode, men i all hovedsak kan vi si at det er to hovedtyper: kvalitativ og kvantitativ metode. Metodene er i prinsippet basert på ulike forskningslogikk som har konsekvenser for forskningsprosessen og hvordan resultatet av forskningen vurderes. Det største skillet på en kvalitativ og en kvantitativ metode er at kvalitative metoder går mer i dybden og vektlegger betydning, imens kvantitative metoder vektlegger utbredelse og antall (Bergsland og Jæger, 2022, s. 28). Vi ønsket å få personlige meninger og mer utfyllende svar på spørsmålene våre. En kvalitativ metode passer derfor best for vår problemstilling.

3.2 Intervju som metode

Vi har valgt å bruke en kvalitativ empirisk metode fordi det passer best til problemstillingen vår. Kvalitative metoder som intervju tillater i større grad spontanitet og tilpasning, og har åpne spørsmål som vi selv kan endre underveis. I tillegg blir relasjonen mellom forsker og deltaker mindre formell enn i kvantitativ forskning, og deltakerne har mulighet til å svare mer utfyllende og detaljert (Christoffersen og Johannessen, 2012, s. 17). Ved en kvalitativ metode kan vi respondere på hva deltakerne sier, og forklare de spørsmålet på en annen måte dersom det er utydelig eller uklart. Dette ser vi på som det beste valget da det ofte er travelt i barnehagen, og vanskelig å avsette tid for gruppeintervju med flere barnehagelærere samtidig. Det positive med gruppeintervju om vi hadde valgt dette, hadde vært at vi hadde fått frem både enkeltpersoners isolerte meninger og oppfatninger, men også hvordan ulike oppfatninger kan diskuteres og utdypes i et fellesskap. Synspunkter som blir lagt frem i gruppeintervju må ofte begrunnes og forklares til de andre i gruppen gjennom kommentarer og spørsmål fra andre som sitter i gruppeintervjuet. På den måten ville vi ha fått frem en dypere forståelse av tema, nettopp fordi man får muligheten til å diskutere i en gruppe. Etter at vi bestemte oss for å bruke individuelle intervju har det blitt gjennomført.

Positive fordeler med å velge individuelle intervju er at barnehagelæreren slipper å ta hensyn til de rundt seg, til hvordan hun eller han fremstår overfor de andre. Den som blir intervjuet har også muligheten til å svare mer åpenhertig og ærlig. Svakheter med å velge personlige intervju, er at det krever mye tid, og ofte får vi mye informasjon på kort tid. I en travel

barnehagehverdag får man ikke satt av nok tid for å få til en lang nok samtale. Da kan det skje at man ikke får frem alt man ønsker å få sagt (Postholm & Jacobsen, 2016, s. 65).

3.3 Informantene

Valg av intervjupersoner avhenger av hva du ønsker å vite mer om. Den du ønsker å intervju skal ikke føle noe press, og du må sørge for informert frivillig samtykke, og ellers følge de etiske normene (Dalland, 2020, s. 79). Vi bestemte oss tidlig for å ha tre informanter til intervju. Grunnen for å velge tre informanter, var at vi ønsket å få gode og detaljerte svar i intervjuene. Dersom vi hadde valgt flere enn tre informanter, ville det krevd mer jobb med transkribering, og om informantene bare var to, ville vi fått for lite informasjon til å kunne få besvart våres problemstilling. Ifølge Dalland sikter kvalitative intervju mot å gå i dybden som gjør at antallet intervjupersoner ikke kan være for stort (Dalland, 2020, s. 81). Da vi skulle sende ut forespørsler om intervju, sendte vi til minst seks barnehagelærere fra ulike barnehager i nærheten da vi forventet at ikke alle kunne stille. Før vi sendte ut forespørsler undersøkte vi årsplanen til de forskjellige barnehagene for å se om noen jobbet mer med fagområdet enn andre. Dette gjorde vi for å kartlegge hvilke barnehager vi eventuelt kunne få en del informasjon fra. Vi fikk nokså tidlig svar og fikk avtale med tre informanter fra forskjellige barnehager. Grunnen til at vi har valgt informanter fra forskjellige barnehager var fordi vi ønsket varierte svar. Hvis informantene kommer fra samme barnehage, vil de følge den samme årsplanen, og dermed jobbe veldig likt med fagområdet. Vi ser derfor en mulighet for å få et bredere perspektiv og variasjon i svarene fra intervjuet om arbeidet med musikk og sang i barnehagen. Selv mener vi at valget av informantene er strategisk i henhold til Dalland sin teori, der vi intervjuet personer som har bestemte kunnskaper og erfaringer om emnet, og gjorde dermed et strategisk utvalg av informanter (Dalland, 2020, s. 79).

3.4 Forskningsetikk

Informantene våre har tydelig fått presisert at deltakelsen som informant er frivillig, og at de når som helst i prosessen har kunne trekke seg fra prosjektet innen 25.mai. I forkant av intervjuene sendte vi ut samtykkeskjema til informantene slik at de skulle få en felles

forståelse ovenfor prosjektet, og hva det innebar. Vi har valgt å ikke sende ut intervjuguide før intervjuene slik at informantene ikke kunne få tid til å drøfte svarene på forhånd. Som student er det svært viktig for oss overfor informantene at opplysninger som blir gitt, ikke vil være mulig å kunne identifiseres. Innenfor forskning innebærer det ofte innsamling av personopplysninger, som gjør det mulig å identifisere enkeltpersoner.

Personopplysningsloven krever samtykke dersom enkeltpersoner kan identifiseres gjennom undersøkelser. Samtykket skal være en frivillig, uttrykkelig og informert erklæring fra de opplysningene gjelder. Den som skal registreres kan samtykke muntlig eller skriftlig, elektronisk eller på papir. Informasjonen som er samlet inn gjennom undersøkelser, skal kun brukes til det formålet dataene er samlet inn for. Ved kvalitative undersøkelser er det vanlig med detaljerte beskrivelser av enkeltpersoner. I slike tilfeller skal informanter sikres anonymitet, og dette kan gjøres ved å bruke pseudonymer i stedet for faktiske navn (Christoffersen og Johannessen, 2012, s. 45-46). Vi har derfor valgt å bruke pseudonym der vi presenterer våre ulike informanter med tall slik som dette: Informant 1, Informant 2 og Informant 3.

Dersom personopplysningene i en undersøkelse er anonyme, altså ikke identifiserbart faller de utenfor personopplysningslovens definisjon og undersøkelsen trenger derfor ikke meldes. (Christoffersen og Johannessen, 2012, s. 43). Dersom personopplysninger gjennom undersøkelser helt eller delvis registreres ved hjelp av elektroniske hjelpemidler som datamaskin, smarttelefon, kamera eller elektronisk lydopptak, er prosjektet melde - eller konsesjonspliktig (Christoffersen og Johannessen, 2012, s. 43).

3.5 Bearbeiding av data

Når intervjuene var gjennomførte dro vi hjem, satt oss ned og begynte arbeidet med transkribering. Vi lagde oss ulike kategorier innenfor de ulike spørsmålene vi hadde i intervjuguiden vår. Etter hvert som alle intervjuene var gjennomført så vi etter likheter og ulikheter i intervjuene som kunne gi oss ulike funn. Alle spørsmål og svar ble satt i ett felles dokument, der vi også tilføyde relevant teori fra fagbøker og flere artikler. I etterkant oppsøkte vi også biblioteket for å lete frem enda mer fagstoff som kunne forsterke våre ulike funn.

3.6 Pålitelighet – kan vi stole på resultatet?

I et intervju kan det bli feilkilde i selve kommunikasjonsprosessen. Blir spørsmålene vi stiller riktig oppfattet? Har vi forstått svaret fra informanten riktig? Det vil alltid være vanskelig å få med alt. Dersom informanten misforstår spørsmålet, intervjueren noterer unøyaktig og innholdet endres ved transkribering, kan dette være med å føre til redusert pålitelighet (Dalland, 2020, s. 63).

Vi hadde ikke mulighet til å bruke elektroniske hjelpemiddel som lydopptak under intervjuet. Dette var på grunn av for lang behandlingstid hos personvernsopplysningen. Svarene vi fikk fra intervjuet måtte derfor skrives ned for hånd, eller ved hjelp av skriveprogram på PC-EN. Dette er noe som kan resultere i at informantene sier mye viktig informasjon, snakker for fort og innholdet man noterer ned ikke har blitt tolket rett slik som informanten forteller og formidler.

4. Empiri og drøfting

I lys av teorien som vi har presentert i kapittel 2 og funnene fra de tre intervjuene vil vi nå drøfte sentrale funn for vår problemstilling «Hvilken oppfatning har barnehagelæreren om sang og musikk med de yngste barna i barnehagen?» Vi har valgt å slå sammen funnene og drøftingen i samme kapittel da vi mener vi får en bedre oversikt. De temaene vi trekker frem er tema som vil underbygge teoridelen, og tema som blir belyst av informantene våre gjennom intervju. Målet er ikke å finne et fasitsvar som definerer en bestemt måte for hvordan sang og musikkarbeid i barnehagen skal være, men heller å få frem arbeidsmåter, refleksjoner og tanker som informantene våre har. Vi trekker frem likheter og ulikheter fra de tre barnehagene som kommer til syne gjennom informantene sine svar. Å presentere funn og drøfting i samme del mener vi er med på å skape en mer ryddig og strukturert oppgave, der man ser helheten på en bedre måte. Kapittelet er videre delt inn i delkapittel som underbygger de mest sentrale temaene som kom frem i våre funn.

4.1 Musikk

Det aller første spørsmålet vi stilte var «Hva betyr musikk for deg?». Vi ønsket å høre om informantenes refleksjoner og tanker de har til musikk, da det kan påvirke hvordan de jobber med det i barnehagen. Da vi spurte informantene om hva musikk betyr for dem fikk vi noen varierte, men samtidig like svar:

Informant 1: «Musikk har alltid vore ein stor del av livet og oppveksten min. Mor sang i alle situasjonar heime, så song og musikk har alltid betydd mykje for meg».

Informant 2: «Musikk betyr veldig mykje for meg. Eg er veldig glad i å syngje både for, og saman med barna».

Informant 3: «Eg har eit veldig personleg forhold til musikk. Eg høyrer mykje på musikk, og syng både i bilen, dusjen og generelt overalt. Innanfor musikk tenkjer eg på alt av instrumenter, rekvisitter og det å kle seg ut».

Fra svarene til informantene får vi frem at det er delte meninger om musikk. Det som er felles for alle er at musikk betyr mye for dem. Svarene vi fikk bygger på det Sæther (2019) beskriver om musikk. Musikk angår de fleste menneske og kan oppleves overalt. Hva man oppfatter som musikk er det ulike meninger om (Angelo og Sæther, 2019, s. 9). Som nemt ovenfor har informant 3 et personlig forhold til musikk og synger overalt på fritiden. Dette er noe mange kan kjenne seg igjen i. Informant 2 liker spesielt å syngje for og sammen med barna. Informant 1 forteller ikke spesifikt om det å syngje, men sang og musikk har alltid betydd mye for henne. I starten av intervjuene får vi inntrykk av at informantene arbeider med musikk. Det at de ser på musikk som viktig og givende kan være grunnen til at de tar i bruk musikk og sang i barnehagen. Videre forteller informantene hvilke sanger de bruker i barnehagen. Informant 1 og 2 forteller at det er viktig for dem å videreføre sanger fra egen barndom. Dette kommer vi tilbake til.

Da vi stilte spørsmålet “Hvordan opplever du som barnehagelærer arbeidet med musikk i barnehagen?”, ville vi få frem informantene sitt perspektiv på hvordan de opplever arbeidet med musikk.

Informant 1: «Eg opplever det som viktig, og som ein naturleg del av alle her i barnehagen, då musikk og song blir brukt kvar dag, og i veldig mange situasjonar».

Informant 2: «Eg opplever det som veldig viktig og givande, men me burde nok brukt song og musikk i endå større grad enn det me gjer. Det er viktig å få introdusert ulike sjangrar som klassisk, tradisjonsmusikk, popmusikk og songar knytt til barnekulturen. Det er viktig å få ført musikkulturen vidare til nye generasjonar».

Informant 3: «Musikk og song blir brukt dagleg i barnehagen, men me kunne sikkert brukt det endå meir».

Informantene er alle enige i hvordan de opplever arbeidet med musikk i barnehagen. Informant 1 og 2 har et felles svar, nemlig at de opplever arbeidet med musikk i barnehagen som viktig. Informant 1 forteller videre at musikk er en naturlig del av alle. Informant 2 opplever musikk som givende. Videre forteller hun hvor viktig det er å få introdusert ulike sjangere og sanger knytt til barnekulturen. Morten Sæther (2017) erfarer at virksomheten i barnehagen legger størst vekt på kulturen *med* barn. Ifølge rammeplanen skal barnehagen inneholde kultur *for, med og av* barn (Jenssen og Sæbø, 2017, s. 85-86). Vi får et inntrykk av at barnehagene legger størst vekt på kulturen *med* barn, da de oftest har musikkarbeid sammen med barna. I tillegg kan det virke som informant 2 arbeider mot å introdusere barna til forskjellige sjangrer og sanger. Hun ramser opp klassisk musikk, tradisjonsmusikk og popmusikk som hun mener er viktig at barna får kjennskap til. Hun nevner også at det er viktig å holde på barnekulturen.

Informant 2: «Det er viktig å tenkje på at songar som «Mikkel rev», «Bæ, bæ, lille lam» og «Med krøllet hale» gjerne blir gjentakande og keisamt i lengden, men det er viktig å ta med seg songane vidare til barna, som dannar musikkulturen vidare til nye generasjonar».

I motsetning til informant 2, ønsker informant 3 å gå vekk fra de sangene vi finner i sangbøkene, og heller tenke nytt og utvide repertoaret i barnehagen knytt til sang. Det kan virke som informant 3 har et annet syn på tradisjoner og det å føre videre sanger fra egen barndom. Dersom vi ser tilbake på forskningsartikkelen til Hagen og Haukanes (2017) sier den at barnehager nå er preget av et standardrepertoar med lite rom for fornyelse, og et kulturelt etterslep. Gjennom forskningsprosjektet (se kapittel 2.3.1) viser funnene at barnehagene holder på de kjente sangene. På topp 20 lista er ca 70% av sangene fra før 1960. Videre kommer det frem i forskningsartikkelen at det kulturelle etterslepet har begynt å minimere (Hagen og Haukanes, 2017). Vi kan i lys av dette si at informant 3 er med på å

minimere det kulturelle etterslepet da han ønsker å tilføye nye sanger i barnehagen, fremfor å bruke de kjente barnesangene vi alle kjenner til. Vi kan være enige i det å tilføye nye sanger i barnehagen, samtidig synest vi det er viktig å videreføre de kjente og kjære sangene for å holde på kulturarven.

4.2 Musikk i barnehagen

Da vi stilte spørsmålet «Hva måte arbeider dere med musikk i barnehagen?», trakk vi frem et punkt fra rammeplanen, der det står at personalet skal motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi de ulike uttrykksformer (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 53). Om nemt er rammeplanen svært generell når det kommer til musikkarbeidet i barnehagen. Vi tolker det derfor som at det er opp til hver enkelt barnehage, for hvordan de arbeider med musikk. Dette kommer frem i intervjuene vi har gjennomført da det er forskjeller på hvordan de jobber med musikk i barnehagen.

Før dette stilte vi spørsmålet «Hva tenker du er viktig i arbeidet med musikk?». Informant 1 mener det er viktig å ha få sanger med de yngste, og ha fokus på gjentakelse. Hun forteller videre at de jobber med å gjøre forskjell i måten de synger på. Blant annet utforsker de mimikk og toneleie på de faste sangene. De bruker også sanger med mye bevegelser. Dette kan vi se i sammenheng med hva Inger-Lisa Møen mener er viktig i arbeidet med musikk for de yngste barna. Hun mener det er viktig å huske på (se kapittel 2.3.1) at de aller yngste ikke deltar med sang, men med gester, bevegelser og lyder (Møen, 2014). Det at informant 1 arbeider med å gjøre forskjell i måten de synger på å, utforsker mimikken og toneleie med barna gjør at barna får et viktig grunnlag for selv å kunne skape musikk der de uttrykker opplevelser, tanker og følelser (Sæther og Angelo, 2019, s. 38). Som intervjuere får vi et inntrykk av at informanten har kunnskap om de musikalske grunnelementene. Dette er viktig nettopp fordi barna kan lære om de forskjellige elementene fra personalet, og dermed få et viktig grunnlag for å skape musikk der de uttrykker seg. På spørsmålet om hvor mye og når de bruker musikk i hverdagen svarer informant 1 at de kan finne på å lage en sang om det som skjer ute. Ifølge Sæther og Angelo, (2019) vil det å sette sammen ulike musikalske elementer til en helhet være å komponere. Dette kan bekrefte at informant 1 har kunnskap om de musikalske grunnelementene, og bruker det i det pedagogiske arbeidet i barnehagen.

I motsetning til informant 1 mener informant 2 at det er viktig å tenke variert. De bruker musikk både ute, inne, og på tur. I tillegg jobber de med å bruke ulike materialer til å lage lyd. Informanten mener grunntanken bak musikk er at barna selv utforsker og skaper ulike lyder. Banking med gaffel rundt bordet, som blir til et helt kor kan oppleves som støy for mange, men her er det viktig å tenke på at barna opplever selve *lyden* av gaffelen som slår i bordet, og slår takten sammen. «*Her er det ein samklang og ein tilhøyrse av eit fellesskap*», sier hun. Videre forteller informanten at det hender et barn begynner å slå spaden i bøtten for å lage lyd, og at det plutselig samler seg flere barn som gjør det samme. Dette kan sees i sammenheng med musikkterapeuten Tom Næss som arbeider med at lyd i utgangspunktet er oppmerksomhetsfangende, og at lyd gjennom improvisasjon kan være grunnlag for utvikling av kommunikasjon (Sæther og Angelo, 2017, s. 22-23). Når det ene barnet begynner å slå spaden i bøtten er det oppmerksomhetsfangende. Dette gjør at flere barn kommer bort og de får en slags kommunikasjon mellom seg, der de produserer lyd med å bruke spade og bøtte. Vi kan også se det i sammenheng med Angelo og Sæther (2017) mener at etter hvert som barna blir eldre får mer kunnskap om melodi, rytme og puls, og utforsker musikalske grunnelementer som dynamikk og improvisasjon.

Informant 3 forteller at viktigheten med musikk er å være til stede, og å være engasjert med barna. Han mener det er viktig å være til stede som voksen, utforske og undre seg over musikken sammen med barna. Alle informantene trekker frem barns medvirkning ved musikkaktiviteter. I informant 3 sin barnehage jobber de med musikk igjennom arbeidet med drama, knytt til kostyme og ulike rekvisitter. I tillegg forteller informantene at de alle bruker sangkort og sanghefter. Her forteller de at barna får medvirke ved å trekke hver sin sang. Ifølge informant 2 kan sangheftene være en støtte for personalet når det kommer til teksten. Informant 3 forteller at de har et lykkehjul i barnehagen. Her har de festet forskjellige bilder som de synger om. Alle barna få snurre lykkehjulet og det hender de får de samme bildene. Da forteller informant 3 at de fort kan synges de samme sangene, og at det viktigste er at alle barna får bidra. Som vi har skrevet i teorikapittelet ser vi at man kan se sammenheng mellom lek og estetiske aktiviteter. Barnas deltakelse i samspill med andre barn og voksne vil gi muligheten til å selv innvirke og ha påvirkning på det som skjer, her og nå. Dersom barna selv får delta og får den opplevelsen av å medvirke i barnehagemiljøet, kan det skape en tilhørighet og et inkluderende fellesskap (Wolf, 2014, s. 68- 69), som igjen vil gi gode forutsetninger for musikkarbeidet i barnehagen. Vi kan si at grunnlaget for å skape en tilhørighet og et inkluderende fellesskap er igjennom samspillet med andre barn og voksne.

Når informant 3 uttrykker at viktigheten med musikk er at han selv som voksen er til stede å utforsker og undrer seg over musikken sammen med barna, forteller det oss at han er med på å skape et inkluderende felleskap for barna.

4.2.1 Instrumenter og innspilt musikk

Før vi stilte spørsmålet om informantene bruker musikkinstrument i barnehagen, hadde vi et inntrykk av at barnehagene generelt er dårlig på å bruke musikkinstrument. Dette inntrykket har vi fått ettersom det har vært lite eller ingen bruk av musikkinstrument i praksisbarnehagene våre. Vi har heller fått inntrykk av at det brukes mye ferdige låter på høyttaler som «blimE-dansen» og «Bjørnis.» Da vi stilte spørsmålet hadde vi derfor ingen forventning om at informantene brukte musikkinstrument mye. Dette fikk vi bekreftet da alle informantene måtte innrømme at instrument ikke var noe de brukte mye. Informant 1 og 3 hadde begge en kollega som spilte gitar og tok initiativ. Dessverre har ingen av barnehagene fått noen til å ta over. Informant 3 trekker frem et ønske om å lære seg å spille gitar, men at tiden ikke strekker til. Informant 2 forteller oss at de har en gitar hengende inne på avdelingen, men at den ikke er i noe særlig bruk, og heller har blitt en del av inventaret på veggen. Selv om informantene innrømmer lite bruk av instrumenter, kan informant 2 og 3 ramse opp forskjellige instrument de har i barnehagen. De har begge forskjellige instrument som trommer, rytmepinner, bjeller, triangel, xylofon og rytmeegg i barnehagen. Informantene forteller at de noen ganger har brukt rytmeegg dersom de en sjelden gang tar fram instrumentene.

I motsetning til instrument får vi et inntrykk av at alle informantene bruker musikk ute som da blir spilt av på høyttaler. Det kan virke som at høyttaler blir brukt mye til ulike situasjoner. Dersom vi ser tilbake på kapittel 2, ser vi at barnehager ofte spiller det samme om igjen og om igjen. Eksempler på dette er «BlimE-dansen» og «Bjørnis.» Dette er noe vi selv har erfart ifra praksisbarnehagene. Ifølge Morten Sæther er ikke den musikalske aktiviteten nødvendigvis dårlig, men det kan fort bli det samme igjen og igjen. Sæther erfarer at virksomheten i barnehagen legger størst vekt på kulturen *med* barn. Det vil si at personalet gjør aktiviteter sammen med barna (Jenssen og Sæbø, 2017, s. 85-86). Vi får et inntrykk av at instrumentene i barnehagen blir «erstattet» av streaminglåter og undrer oss over hvorfor. Som nevnt sier informant 1 og 3 at de har hatt kollegaer som har kunne spille gitar. Videre forteller informant

3 at han ønsker å lære seg å spille gitar. Vi tolker det slik at personalet i barnehagen nytter streamingtjenester og høyttalere, fordi de ikke har kunnskaper nok til å spille på instrumenter.

Ser vi på rammeplanen står det at barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu, og ikke dominere som arbeidsmåte (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 44). I blir fortalt av informantene at de ofte bruker høyttaler og spiller musikk for å holde humøret oppe hos barna, og når de holder en fest. I tillegg bruker samtlige musikk ved overgangssituasjoner og spiller musikk fra høyttaler på uteområdet når barna er ute. Vil det da si at barnehagene går imot rammeplanens intensjoner uten at de er klar over det?

Går vi tilbake til spørsmålet om musikkinstrument, og informantenes svar om at blir brukt lite, kan vi i lys av Joseph Levy sin teori (Se kapittel 2.4) si at barnehagelærerne kan trekke frem instrumenter i samling for å stimulere barnas indre motivasjon (Angelo og Sæther, 2019, s. 120). Dersom informantene hadde brukt instrument oftere i barnehagen kan vi ifølge Levy's teori si at det blir mer fristende for barna å delta i samlingen, fordi instrumentene kan stimulere indre motivasjon. I tillegg mener vi at musikkaktivitetene hadde fått variasjon som ville gjort de gøyere og annerledes for barna og personalet. Dette har vi selv erfart etter praksis da vi brukte instrument i en musikkaktivitet. Vi kunne se gleden i barna da de fikk utforske og prøve ut ulike instrument.

4.3 Musikkens påvirkning – følelser, tilhørighet og felleskap

Vi kan med hånden på hjertet si at musikk er noe som påvirker oss alle. Vi hører på musikk om vi er glade, triste eller sinte. Det er blitt en stor del av livet vårt. Selv hører vi på musikk hver dag. Musikk kan gjøre oss i bedre humør, roligere eller energiske. Vi kan i tillegg bearbeide sorg å øke vår innsikt og få kunnskap om våre egne følelser (Kulset, 2021, s. 85-86).

Til spørsmålet "Hvordan merker du at barna blir påvirket av sang og musikk?" får vi til svar at det er med å påvirke og utvikle barna i stor grad.

Informant 1: «Gjennom bokprosjekt om kjensler, har eg opplevd at barna bruker ord knytt til kjensler då ein gjennom prosjektet har blitt introdusert for ulike songar om dei ulike

kjenslene. Dette har barna uttrykt gjennom andletsuttrykk og mimikk, og barna på 2 og 3- år brukar verbale ord som å seie “No ser du sint ut, og visar med ansiktsuttrykk ved å rynke panna og myser med augene”. I andre situasjoner der barna har skada seg og er lei seg, kan barna peike på tårene som trillar nedover kinnet og seie “Namn på barnet, lei seg eller ord som au”».

Informant 2: «Eg ser god effekt på barna, då barna er veldig kroppslege og bevegelige under songsstund. Dei vugger kroppen fram og tilbake eller frå side til side. Dei held takten til songen ein syng. Når ein brukar ferdig innspelt musikk frå telefonen før samling, kjem barna springande til rommet dei skal ha samlingsstund i, dei veit det er noko spennende og kjekt som skal skje. Det er mykje smil og latter når me syng ulike songar, det er absolutt fengjande når ein bruker musikk».

Informant 3: «Eg ser mykje utstråling og glede når det er song og musikk i barnehagen. Barna føler ein tilhørsle når ein er samla om eit felles fokusområde. Relasjonar som sosial kompetanse og vennskap kan bli stimulert gjennom musikk og songglede. Dette trur eg har mykje med slike musikkaktiviteter å gjere. Eg ser mange smil, barn som held kvarandre i hendene, og som vogger fram og tilbake med kroppen, når ein har song og musikkstund».

Dersom vi sammenlikner svarene kommer det frem at alle informantene kan merke hvordan barna blir påvirket av musikk og sang. Informant 1 nevner spesielt at musikk og sang har påvirket hvordan barna uttrykker seg emosjonelt. Dette kan vi tolke slik at musikk kan bidra til læring. Vi får og inntrykk av at barna lærer å kommunisere verbalt gjennom musikk, da barna etter å ha blitt introdusert til sanger om følelser kan peke på tårene til et barn som gråter og si navn på barnet også: «lei seg» eller «au». Informant 2 og 3 trekker særlig frem tilhørighet og felleskap når de svarer på spørsmålet. De kan se at barna vugger kroppen frem og tilbake. I tillegg uttrykker barna mye glede og latter. Informant 2 forteller at hun spiller musikk for å få oppmerksomheten til barna. Når musikken spilles av samler alle barna seg sammen. Dette kan vi se i sammenheng med Nora Bilalovic Kulset (se kapittel 2.2) som nevner hva musisering kan bidra med. Når vi synger sammen, kan vi oppnå en følelse av økt tilhørighet, og bli en del av et sosialt samhold (Kulset, 2019). Informantene uttrykker glede når de skal forklare hva musikk betyr for dem. Informant 3 trekker frem følelser. Han forteller at musikken er med på å trekke frem følelser, både glede, men også sorg både hos barn og voksne. Dette kan vi se i sammenheng med Patrik Juslin sin forklaring om hvordan musikk

vekker alle følelsene i oss. Juslin sin forklaring kalles «de emosjonelle puslespillbitene» (Kulset, 2021, s 80). Fra informant 3 fikk vi et inntrykk av at musikken betyr mye.

Når man synger flere sammen, blir det frigjort økte mengder av oksytocin i hjernen vår. Oksytocin blir navngitt som “kosehormonet” eller “the love drug- kjærlighetshormonet”. Hormonet er med å gi oss en følelse av velvære, som gjør at vi føler oss trygge, ivaretatt, avslappet, glade og som en del av fellesskapet (Kulset, 2021, s.62). Dette kan forklare hvorfor vi blir i så godt humør når vi hører på musikk. Også Ruud (se kapittel 2.2) mener musikken er med på farge øyeblikk og hendelser i livet knytt til følelser. Den fremstår som betydningsfull og gir oss kraft, verdier, emosjoner og stemninger. Et eksempel på dette er hvordan barna reagerer ved bruken av musikk. Informantene forteller hvordan humøret til barna stiger når de bruker musikk og sang. Informant 2 trekker frem gleden til barna når de spontant lager et kor ut av en spade og bøtte (se kapittel 4.2). Her får barna kjenne på det å være en del av et fellesskap. Når et barn begynner å utforske lyder, så kommer flere barn bort å gjør det samme i lag. Vi tolker det derfor slik at informantene kan se hvordan musikken påvirker barna. Dermed kan vi si at musikken påvirker oss i stor grad. Musikk sprer glede og kan være grunnlaget for tilhørighet i et fellesskap, og bør absolutt brukes hver dag i barnehagen.

4.4 Personalets arbeid med musikk i barnehagen

Som vi har nevnt i teoridelen (se kapittel 2.4) kommer det frem i forskningsartikkelen: *De musikalske veivisere* at det er enkeltpersoner i barnehagen med engasjement for musikk som helst tar ledelsen og gjennomfører slike aktiviteter i barnehagen (Knutsen et al, 2015). Da vi stilte spørsmålet «hvem i personalet er det som jobber med musikk?» fikk vi svar som strider imot forskningsartikkelen. De tre informantene var enige i at hele personalet på småbarnsavdelingen deltar både i sang og musikkaktiviteter. Informant 1 trekker særlig frem at de voksne er veldig glade i musikk, og at musikken blir brukt veldig mye i uterommet. Videre sier hun at de i personalet som ikke er like glad i å ha samlingsstunder knyttet til sang og musikk uansett er engasjerte i arbeidet rundt og jobber med emnet. Informant 2 trekker særlig frem at de som har jobbet i barnehagen i mange år er mer komfortable og ikke så redde som nytilsatte, assistenter eller vikarer. Hun forklarer videre at usikkerhet på egen sangstemme og det å synge fremfor både personalet og barna er noe man ofte erger seg til. Det er gjerne noen som ikke er like glad i å synge alene, men når flere av personalet stemmer i og synger, er det med å skape en trygg ramme for musiske aktiviteter i barnehagen. Ifølge Nora Bilalovic Kulset er det nettopp skammen for egen stemme, mye av grunnen til at det

synges for lite i norske barnehager (Kulset, 2019, s.38). Samtidig fikk vi derimot inntrykk av at informant 2 prøver å skape en trygg ramme for musiske aktiviteter ved å få hele personalgruppa til å synge sammen med barnegruppa.

Til forskjell fra informant 1 og 2 argumenterer informant 3 om stillingsinstruksen til fagarbeiderne, hvor det står at også de kan ha ansvar for pedagogiske aktiviteter sammen med barna. Han forteller videre at det er viktig å kunne gi de planleggingstid, slik at de kan forberede seg på forhånd av en samlingsstund eller aktivitet. Videre sier han at det er viktig for oss som barnehagelærere å vite at fagarbeideren er trygg i det som skal gjennomføres, og lar de få tid til å bli kjent og prøve seg frem. Trygghet er viktig for hele personalgruppa, slik at man arbeider om et felles mål om å skape gode aktiviteter knytt til sang og musikk i barnehagen. Vi tolker det slik at personalet i informant 3 sin barnehage arbeider med å skape en trygghet, slik at alle kan bidra like mye med musikkarbeidet i barnehagen. Informant 3 mener når fagarbeideren eller assistenten får ha slike aktiviteter kan dette bli en liten avlastning for barnehagelæreren, slik at andre aktiviteter og opplegg kan planlegges og organiseres.

Ut ifra funnene får vi klare svar på at alle jobber like mye med musikken i barnehagen. Vi er enige med informantene når de forteller at de burde arbeide enda mer med musikk. Samtidig kommer det frem at de arbeider en del med det, mer enn vi hadde trodd. Vi får også et inntrykk av at trygghet i personalgruppa er viktig for alle informantene. Det å kunne by på seg selv og tørre å synge foran både de voksne og barna kan være en usikkerhet når man ikke er trygg. Dette er også noe vi kjenner oss godt igjen i. Da vi var ute i praksisfeltet hadde vi samlingsstund med sang og musikk. Vi merket en mye større trygghet da personalet sang sammen med oss, enn da vi sang alene. Når man opplever en trygghet, er det lettere å kunne by på seg selv og synge i et fellesskap.

5. Oppsummering og avslutning

Før vi startet med oppgaven hadde vi en egen teori om musikkarbeidet i barnehagen. Inntrykket vårt er at musikk ikke er det faget som blir prioritert høyest, og vi har derfor reflektert litt sammen om hvorfor vi tror det er slik. For å undersøke dette nærmere kom vi

frem til problemstillingen “Hvilken oppfatning har barnehagelærerne om sang og musikk med de yngste barna i barnehagen?” Vi tror at ved hjelp av problemstillingen kan finne ut hvordan det arbeides med musikk i barnehagen. Dersom barnehagelærerne ser på musikk som viktig og gøy tror vi de jobber mer med det. Vi ønsket derfor å undersøke dette. Med hjelp av teori og intervju har vi fått et innblikk i hvordan barnehagelærerne oppfatter musikkarbeidet i barnehagen. Informantene våre har gitt oss verdifull data i forbindelse med bacheloroppgaven vår. Vi har gjennom denne oppgaven funnet flere interessante og varierte funn som har gitt oss svar på vår problemstilling. Det viser at barnehagelærere har et stort ansvar når det kommer til musikkarbeid i barnehagen, og at de trenger kunnskap for å lære det bort til barnehagebarna.

Funnene vi har valgt å fokusere på er basert på hva informantene har nevnt mye. Etter intervjuene så vi flere funn vi ønsket å fokusere på. Disse er hvordan informantene oppfatter musikk, bruk av musikkinstrument, sangrepertoar og hvordan musikken påvirker barna. Som vi har nevnt i teorikapittelet (se kapittel 2.4) ser vi at rammeplanen for barnehagen er svært generell når det kommer til arbeidet med musikk i barnehagen. Vi tolket det derfor slik at det var opptil hver enkelt barnehage om hvordan de arbeider med musikk. Dette kan vi også se på svarene fra informantene da alle barnehagene arbeidet forskjellig med musikk. Dette var forventet med tanke på hva som står i rammeplanen. Da vi spurte om hvordan de oppfatter musikk fikk vi ganske så like svar. Alle mente musikk er viktig og givende for barna. Informantene kunne også fortelle om et fellesskap som blir dannet med hjelp av musikk. Barna føler en tilhørighet. Vår teori baserer seg på hvordan musikkarbeidet oppfattes. Dersom musikkarbeidet blir oppfattet som viktig og givende trodde vi de jobbet mer med det. I lys av egen teori kan vi si at det arbeides med musikk i barnehagen fordi informantene ser det som viktig og givende. Selv om de arbeider en del med musikk kan alle informantene fortelle at de ønsker å jobbe enda mer med det. Grunnen til det er at informantene ser hvordan det påvirker barna. De blir glade, høylytte, ler og smiler. Til felles forteller informantene at barnas humør blir påvirket. I tillegg forteller de om musikken som danner et fellesskap. De kan se hvordan musikken kan bidra til kommunikasjon, læring og samhandling.

Angående sangrepertoaret har vi funnet ut at det var viktig å videreføre kjente sanger fra barndommen for å holde på kulturarven. I motsetning ønsker en barnehage å tilføye nye sanger. Vi ser her at barnehagene stort sett ønsker å videreføre de kjente og kjære barnesangene vi alle har vokst opp med. Samtidig kan det virke som at de ønsker å tilføye noen nye sanger til barnehagen. Med all den digitale tilgangen vi nå har i barnehagen vil det

være lettere å introdusere barna for nye sanger. Som nevnt i kapittel 2.3.1 så blir det spilt mye musikk fra Spotify. Sanger som BlimE-dansen og Bjørnis er etter vår erfaring veldig populær i barnehagene. Dersom barnehagene fortsetter å tilføye nye sanger vil en minimere det kulturelle etterslepet. Videre ønsket vi også å fokusere på hvordan personalet arbeider med musikk i barnehagen. Er det bare barnehagelæreren/pedagogen som tar ansvar? Som nevnt i teorikapittelet (se kapittel 2.3) mener forskningsprosjektet til Knutsen et al (2015) at det bare er personalet med interesse for musikk som tar initiativ for musikkarbeidet. Vi fikk derimot et annet inntrykk. Alle informantene var veldig klare på at hele personalgruppa bidrar i musikkarbeidet. Dersom noen i personalet synes det var ubehagelig å synge foran barnegruppa og personalet, får vi inntrykk av at trygghet var viktig. Tryggheten i personalgruppa er spesielt viktig i arbeidet med musikk. Dersom noen av de nyansatte synest arbeidet med musikk er ubehagelig, var personalgruppa klar på at man må føle seg komfortabel før man går ut av komfortsonen.

Funnene viser at det i liten grad brukes musikkinstrumenter, slik vår egen praksiserfaring er. Dette var også noe vi ønsket å undersøke nærmere. Informantene innrømmer at de bruker instrumenter i svært liten grad. Barnehagene har ofte instrumenter som trommer, rytmeegg, rytmepinner, triangel, gitar og xylofon, men dette blir lite brukt. Dersom de en sjelden gang benytter seg av instrument, benytter de seg av rytmeegg. To av informantene kunne fortelle at de tidligere hadde ansatte som spilte gitar, men at ingen har overtatt etter dem. De uttrykker at de ønsker å lære seg å spille, men at tiden ikke har strukket til. Barnehagelærerne har et ønske om å bruke mer instrument i musikkaktiviteter. Vi ser også at de ønsker å lære seg å spille instrument, men i en travel hverdag er det forståelig at det ikke alltid går. Til tross for en travel hverdag (se kapittel 2.4) kan vi ifølge Joseph Levy stimulere barnas indre motivasjon ved å introdusere musikkinstrumenter. I lys av dette kan vi si at musikkinstrument kan gjøre god nytte i barnehagen. Det trenger ikke bare stimulere indre motivasjon. Musikkinstrument fører til variasjon i musikkarbeidet. Barna får stimulert sansene ved å ta på, se på og prøve å lage lyd med det.

Våre funn har gitt oss mer kunnskap om hvordan sang og musikkarbeid er med på å påvirke barna i barnehagen positivt. Arbeidet med denne bacheloroppgaven har vært svært lærerikt, og har gitt oss et innblikk i andre sine erfaringer som vi selv kan ta med oss ut i rollen som barnehagelærer.

6. Litteraturliste

Barnehageloven (2005) *Lov om barnehager*. (LOV-2005-06-17-64). Lovdata.

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64#KAPITTEL_1

Bergsland, M.D. & Jæger, H. (2022). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. (2.utg). Cappelen Damm Akademisk.

Bjørkvold, J.R. (1989). *Det musiske menneske*. Freidig Forlag.

Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Abstrakt forlag.

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. (7.utg). Gyldendal.

Ehrlin, A. & Wallerstedt, C. (2014). *Preschool teachers' skills in teaching music: two steps forward one step back*. Routledge.

Eilifsen, M. (2014). På kryss og tvers – muligheter ved flerfaglig arbeid i barnehagen. I I. L. Møen (Red.), *Den syngende barnehagelæreren: en utvikling av faglig trygghet*. (s. 30-34). Universitetsforlaget.

Hagen, L. A. & Haukanes, S. (2017). *Sangrepertoaret i barnehagen: tradisjon eller stagnering?* JOURNAL OF NORDIC EARLY CHILDHOOD EDUCATION RESEARCH VOL. 15(5), p. 1-16,2017 ISSN 1890-9167

Holen, A. (2014). *Den store barnesangboka*. Aschehoug.

Knudsen, J. S., Aglen, G.S., Danbolt, I. A. & Engesnes, N. (2015). Barnehagens musikalske veiviser. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 99 (3-4), 294-306.

- Kulset, N. (2019). *Musikk og andrespråk, norsktilegnelse for små barn med et annet morsmål*. (2.utg). Universitetsforlaget.
- Kulset, N. (2021). *Din musikalske kapital*. (2.utg). Universitetsforlaget.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Udir.
<https://www.udir.no/contentassets/7c4387bb50314f33b828789ed767329e/rammeplan-for-barnehagen---bokmal-pdf.pdf>
- Larsen, A. K., & Slåtten, M.V. (2019). *En bok om oppvekst. Samfunnsfag for barnehagelærere*. (5.utg.). Fagbokforlaget
- Løkken, G. (2004). *Toddlerkultur – om ett og toåringers sosiale omgang i barnehagen*. Cappelen Damm Akademisk.
- Løkken, G. & Søbstad, F. (2013). *Observasjon og intervju i barnehagen*. (5.utg). Universitetsforlaget.
- Personopplysningsloven. (2018). Lov om behandling av personopplysninger (LOV-2018-06-15-38). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-15-38?q=personopplysningsloven>
- Ruud, E. (2013). *Musikk og identitet*. (2.utg). Universitetsforlaget.
- Schei, T.B. (2010). Barnehagen som musikalsk danningsarena. *Ride ranke*, 4.
- Schei, T, B. (1998) *Stemmeskam: hemmede stemmeuttrykks fenomenologi, arkeologi og potensielle rekonstruksjon gjennom sangpedagogikk*. Høgskolen i Bergen.
- Swanwick, K. (1988). *Music, mind and education*. London: Routledge.
- Sæther, M. (2017) *Musikk og estetiske prosesser i barnehagen*. I K. Bakke, C. Jenssen

& A. B. Sæbø (Red.). *Kunst, kultur og kreativitet. Kunstfaglig arbeid i barnehagen.* (2.utg., s. 79- 88). Fagbokforlaget.

Sæther, M. & Angelo, E. (2019). *Barnet og musikken. Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter.* (3.utg). Universitetsforlaget.

Torgersen, J, K., & Sæther, M. (2021). Er jeg musikalsk? Barnehagelærerstudenters oppfatning av egen musikalitet. I E. Angelo, J. Knigge, M. Sæther, & W. Waagen (Red.), *Higher Education as Context for Music Pedagogy Research* (s. 299-300). Cappelen Damm Akademisk. <https://open.dmmh.no/dmmh-xmlui/bitstream/handle/11250/2984734/simon%2c%2bkap12%20%281%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Torgersen, J. K. & Sæther, M. (2018). *Er jeg musikalsk?* Papirpresentasjon ved konferansen Cutting Edge Kulturskole. Vestfold: UiSN.

Vist, T. (2018). *Musikk i barnehagen – følelser, fellesskap, kunnskap.* I V. Glaser, I. Strøksen, & M.B. Drugli (Red.), *Utvikling, lek og læring i barnehagen - forskning og praksis.* (2.utg., s. 515). Fagbokforlaget.

Wolf, K. D. (2014). *Små barns lek og samspill i barnehagen.* Universitetsforlaget.

7. Vedlegg

7.1 Samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Hvordan opplever barnehagelæreren arbeidet med musikk og sang for små barn i barnehagen?»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i undersøkelsen til et bachelorprosjekt hvor formålet er å undersøke «arbeidet med musikk og sang hos de yngste i barnehagen». I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med dette prosjektet er at vi skal gjennom en bacheloroppgave undersøke temaet «å arbeide med musikk og sang i barnehagen». Ved å undersøke tema har vi laget en problemstilling vi ønsker å undersøke for å hente ut resultat til oppgaven. Problemstillingen lyder slik: «Hvordan opplever barnehagelæreren arbeidet med musikk og sang for små barn i barnehagen?»

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Høgskolen på Vestlandet, Campus Stord

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du mottar spørsmål om å delta som informant/intervjuperson til dette prosjektet, fordi du som barnehagelærer/pedagogisk leder har kompetanse og erfaring om tema. Vi ønsker å undersøke hvordan du som barnehagelærer opplever arbeidet med musikk og sang for de små

barna i barnehagen. Vi vil ta for oss intervju i forskjellige barnehager. Vi ønsker å bruke 2 informanter til prosjektet, men vil intervju 4 informanter i tilfelle noen skulle trekke seg fra prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Metoden vi ønsker å bruke er intervju, som går under kvalitativ metode. Denne metoden har vi valgt på bakgrunn av at vi er ute etter dine synspunkt som pedagogisk leder/barnehagelærer på det vi undersøker. Hvis du ønsker å delta på intervjuet vil vi sende deg en intervjuguide som et elektronisk dokument slik at du kan førebu deg før intervjuet. Intervjuet vil foregå på din arbeidsplass og vil vare ca. 45 minutter. Under intervjuet vil vi som studenter ta notater på ark og/eller pc. Dette er for å sikre oss best mulig grunnlag for bearbeiding og fremvisning av datamaterialet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst innen gitt frist, trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle data fra deg vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Undersøkelsen vil ikke samle inn personopplysninger, og datamateriale vil anonymiseres, slik at ingen deltakere er gjenkjennbare i den endelige oppgaven.

- De som vil ha tilgang til opplysningene er undertegnet studenter, veileder og prosjektansvarlig.

- Navn og kontaktopplysningene dine vil bli erstattet med en kode som blir lagret på en navneliste adskilt fra resten av datamaterialet vi samler inn.

- Du vil som deltaker ikke bli gjenkjent i bacheloroppgaven.

Prosjektet vil ikke behandle personopplysninger

Prosjektet vil ikke innhente og behandle personopplysninger. Prosjektet vil etter planen avsluttes 25.05.23. Eventuelt trekk av samtykke for å delta, må gjøres innen denne datoen.

Hvis du har spørsmål til studien, ta kontakt med:

Høgskulen på Vestlandet, campus Stord

v/ Gunhild Sofie Aadland Rolfsnes

E-post: gunhild.rolfsnes@hvl.no

Tlf: 53491371

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig:

Gunhild Sofie Aadland Rolfsnes
(Veileder)

Student:

Silje S. Lillefosse og Thea B. Sævig

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «hvordan opplever barnehagelæreren

arbeidet med musikk og sang for små barn i barnehagen», og jeg (sett kryss i ruten som stemmer):

- Samtykker til å delta i prosjektet
- Samtykker ikke til å delta i prosjektet

Jeg samtykker til:

- å delta i individuelt intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet.

NB! Prosjektet skal ikke behandle personopplysninger, og derfor skal dette informasjonskrivet ikke signeres!

7.2 Intervjuguide

Intervjuguide

Denne intervjuguiden skal hjelpe oss som studenter og svare på følgende tema: arbeid med musikk hos de yngste barna i barnehagen til vår bacheloroppgave. Intervjuguiden skal være et hjelpemiddel og en metode som vi har valgt å bruke sammen med litteratur og forskningsbasert kunnskap.

Oppvarmingsspørsmål:

1. Kan du fortelle oss litt om deg selv (Navn, alder)
 2. Hvor lenge har du jobbet i denne barnehagen?
 3. Når var du ferdig utdannet barnehagelærer/pedagogisk leder?
 4. Hva er det kjekkeste du liker med å være barnehagelærer?
-
5. Hva betyr musikk for deg?
 6. Hvordan opplever du som barnehagelærer arbeidet med musikk i barnehagen?
 7. Hva tenker du er viktig i arbeid med musikk i barnehagen?
 8. I rammeplanen står det “personalet skal motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi dem uttrykksformer”
Hvilken måte arbeider dere med musikk i barnehagen?

9. Hvor mye og når bruker du musikk i barnehagehverdagen?

Oppfølgingsspørsmål:

10. Kan du nevne noen av sangene dere pleier å synge?

11. Bruker dere noen instrumenter knytt til musikk, og er det noen av personalet som spiller instrument?

12. Har dere egne musikkksamlinger?

13. Merker du noen endring på barna når sang og musikk blir brukt, og på hvilken måte?

14. Hvem i personalet er det som leder sang/musikkaktiviteter, er det du som pedagogisk leder, eller er det hele personalet?
